

“ ...

I- İtirazın Gerekçesi:

Tekirdağ iş Mahkemesinin 14.5.1982 günlü kararında gerekçe olarak özetle:

1- Davada uygulama yeri bulan ek maddenin birinci fıkrası ile, evlenme nedeniyle sigortalı işinden ayrılan kadın işçiye kendisinin ve işverenin o zamana kadar ödedikleri primlerin yarısının talebi hâlinde evlenme toptan ödemesi adı altında verile bilmesini temin eden hükmün getirilişinde, evlendikten sonra kadının çalışmasının kocasının iznine bağlı bulunması, kadının kocasının bulunduğu yere gitmesi zorunluğu gibi düşünceler etken olmuş fıkra hükmü ile evlenen kadara işçiye bir kolaylık gösterilmiştir. Yasa koyucunun kadın işçiler yararına getirdiği bu hükmün sonradan tekrar çalışmak zorunda kalması halinde onun zararına bir durum yaratamaması gerekir. Evlenme toptan ödemesinden yararlanan sigortalı kadın tekrar çalışma hayatına atıldığında BAĞKUR veya Emekli Sandığı statüsüne tabi bir işe girerse sosyal sigortada geçen hizmet süresi ne olursa olsun bu hizmetinden yararlanamayacak ve bu suretle sosyal güvenliği tehlikeye düşmüş olacaktır. Kadın işçiyi koruma amacıyla sözü edilen ek maddeyi getiren yasa koyucunun böyle bir sonucu istemiş olması mümkün değildir Burada önemli olan husus sigortalı kadının evlilik toptan ödemesini %5 faiziyle birlikte Kuruma iade ederek eski hizmetlerinin ihya edilebilmesidir. Davacının isteği, borçlanmak suretiyle geçmiş hizmetlerini emeklilik hizmetine ilave ettirmek değil evvelce ödenen primlerin yarısını ek maddenin sağladığı imkândan yararlanarak almış olması nedeniyle askıya alınmış eski hizmetin canlandırılmasıdır. Bunu da aynı maddenin üçüncü fıkrasına dayanarak aldığı parayı faizi ile birlikte geri vermek suretiyle istemektedir. Bu durumda halen bulunduğu hizmetin başka bir statüye tabi olması sonucu etkilememelidir. Zira yeni bir hak ihdası değil, evvelce kazanılmış ve fakat evlenme toptan ödemesi nedeniyle askıya alınmış hizmetin canlandırılması istenmektedir.

2- Ek maddenin üçüncü fıkrası karşısında davacının eski hizmetine canlılık kazandırabilmesi ancak memuriyetten istifası ve sigortalı bir işte çalışmaya başlamış olmasıyla mümkün bulunmaktadır. Ek maddede de "506 sayılı Kanuna tabi bir işe girenler" şeklindeki ibarenin davacıya önerdiği yol budur. Ne var ki Anayasa böyle bir duruma seyirci kalmamıştır. Şöyle ki:

a) Davacının eski hizmetini ihya ettirmek için izlemek zorunda kalacağı yol tam bir angaryadır. Oysa Anayasa'mızın 42. maddesi angaryayı yasaklamıştır.

b) Kazanılmış bir hakkın ihyasını, ikinci işin de sigortaya tabi bir iş olması şeklindeki sınırlamanın Anayasa'nın 10. maddesiyle getirilen "Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır." ilkesine ters düşecektir. Kaldı ki bu sınırlamayı haklı kılacak bir kamu yararından da söz edilemez.

c) Eski bir hizmetin ihyası imkanını tekrar sigortaya tabi bir işte çalışanlara tanımanın Anayasanın 12. Maddesindeki eşitlik ilkesiyle bağdaşır yanı yoktur.

d) Davacıyı memnun olduğu işinden ve çalışma ortamından uzaklaştırıp sigortaya tabi bir iş bulmaya zorlamak onun için işkence olur ki bu da Anayasa'nın eziyet ve işkenceyi yasaklayan 14. maddesiyle çelişir.

e) Anayasa'nın 40. maddesine göre herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptir. Davacıyı istemediği bir işte çalışmaya zorlamakla bu prensip çiğnenmiş olacaktır.

f) Geçmiş hizmetini yok saymak suretiyle davacıyı eski işinden ayrılmaya zorlamak Anayasanın 48. maddesindeki "Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir, bu hakkı sağlamak, sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilatı kurmak devletin görevlerindendir." şeklindeki ilke ile bağdaşmaz.

g) Davacının sigortaya tabi eski hizmetinin aldığı evlenme toptan ödemesini faiziyle birlikte iade etmesine rağmen ihyasına imkân tanımamak Anayasanın 43. maddesindeki "...çalışan kadınlar özel olarak korunurlar." ilkesiyle çelişir."

denilmek suretiyle 506 sayılı Kanun'a 13.7.1967 günlü, 899 sayılı Kanun ile eklenen ek maddenin üçüncü fıkrasındaki "506 sayılı Kanuna tabi işe girenler" kaydının Anayasa'nın 10., 12., 14., 40., 42. ve 43. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

..."